

Till klass 1 fördes områden som bedömdes ha mycket stora ornitologiska värden och som bedömdes ha få motsvarigheter i landet eller landsdelen.

Till klass 2 fördes områden som bedömdes ha stora ornitologiska värden och som bedömdes ha få motsvarigheter i länet.

Till klass 3 fördes områden som bedömdes ha ett visst ornitologiskt värde och som bedömdes ha få motsvarigheter i kommunen med angränsande områden.

I klass 1 placerades fyra myrar:

Römyren-Rostamossen, Knuthöjdsmossen, Skagershultamossen och Stora Gässjömossen.

I klass 2 placerades 10 myrar och i klass 3 28 myrar. 10 myrar uppfyllde inte kraven för att komma i någon skyddsklass.

SLUTORD

Tryckningen ombesörjs av Länsstyrelsen och samtliga inventerare kommer att få ett exemplar av rapporten.

Till sist: Varmt tack till lokalombuden som arbetat med att värva inventerare och till alla inventerare som genomfört ett noggrant fältarbete.

Leif Sandgren

Tuppa Klaras väg 18

702 29 ÖREBRÖ

Tel. 019/24 56 11

F Ä G E L R A P P O R T F R A N N Ä R K E 1 9 8 0

RAGNAR NILSSON

Smålom (*Gavia stellata*). Riksinventeringsart 1980. 8 par häckande i Väster-
närke (LA, SOP).

Smådopping (*Tachybaptus ruficollis*). 4 par ö. Fågelsjön, Kvismaren, maj-juni
(AP m.fl.), 1 par med 5 ungar Kvarntorpsdammarna (IA, OA). Arten har tidig-
are under 1970-talet häckat så gott som årligen i landskapet med 1-3 par.

Gråhakedopping (*Podiceps griseogenus*). 1 ex. funnet på bilväg Lunger, Götlanda,
27.2, släpptes i öppet vatten i Arbogaån (UE). 1 par häckade ö. Fågelsjön,
Kvismaren; 1 pull sågs 8.7 (KJ m.fl.). Detta är den andra häckningen i När-
ke, den första konstaterades 1979, även den vid Kvismaren. I övrigt är ar-
ten sedan 1961 iakttagen på spridda lokaler med åtminstone något ex. under
de flesta år.

Storskarv (*Phalacrocorax carbo*). 2 ex. L. Röknen, n. Vättern, (AFK), 2 ex.

Segersjö, Storhjälmaren, 21.9. (GK m.fl.). Vanligtvis brukar arten ses vid
betydligt flera tillfällen under höstarna.

Sångsvan (*Cygnus cygnus*). En lyckad och en misslyckad häckning i Västerjärke
(SOP), där sångsvan häckat årligen sedan 1976.

Spetsbergsgås (*Anser brachyrhynchus*). Vid Kvismaren 1 ex. i sädgåsflockar 20-
23.4 (ST), 1.5 (SB) och 25-26.9 (GP). Ses ej årsvisst i Närke.

Blåggås (*Anser albifrons*). Vid Kvismaren 1 ex. Löten 14.4 (PB) och Aslahol-
men 16.4 (SU), 11 ex. Tysslingen 5.5 (LAn). Ses årligen, enstaka eller i
små flockar, ofta tillsammans med sädgäss.

Snögås (*Anser caerulescens*). 8 ex. Källviken, Kvismaren, 13.4 (AN, BB, NL).
Tidigare föreligger endast en observation i Närke: 1 ex. tillsammans med
sädgäss vid Kvismaren 15-24.4 1971.

Vitkindad gås (*Branta leucopsis*). 1-2 ex. Fågelsjön, Kvismaren, 30.4 och 21-
23.5 (KJ m.fl.), 1 ex. Vranaängarna, Kvismaren, 24.10-9.11 (SB, AP) samt
1 ex. reningsdammen, Fjugesta, 3-6.6 (LB).

Gravand (*Tadorna tadorna*). 2 ex. Oset 31.3 (JS), 1 ex. Sägebo1, Vretstorp,
8.4 (KGN) och 1 ex. Teen 13.4 (SOP).

Vitkindad gås (*Branta leucopsis*). Foto: Keith Jätefors/Pro Natura

Bergand (*Aythya marila*). 1 ♀ Segersjö, Storhjälmaren 14.6 (GN, SS), vid Sjösjön 1 ♀ 2-3.11 (IA m.fl.) och 1 juv. ♂ 16.11 (PG m.fl.). Sedan 1967 har bergand noterats årligen vid något eller några tillfällen mestadels hösttid, enstaka eller i mindre flockar, som mest 21 ex. vid Segersjö november 1973.

Ejder (*Somateria mollissima*). 1 ♀ Segersjö, Storhjälmaren 22.10 (LJ). Arten ses så gott som årligen, vanligen några tillsammans eller i flockar på upp till 20-talet ex., mest hösttid. 41 ex. vid Åspenåsa, Storhjälmaren, september 1974, torde vara den största flock som setts i Närke.

Svarta (*Melanitta fusca*). Vid Hjälmaren 1 ex. Åssön 23.8 (LJ) och Hemfjärden 3.9 (SB, SU) utgör årets enda observationer. Vanligen brukar flera höstfynd rapporteras från Hjälmaren.

Brun glada (*Milvus migrans*). 1 ex. Oset 6.5 (UM).

Glada (*Milvus milvus*). I s. Närke 1 ex. Bredsjön, mitten av juli (BA) och Håkanstorp 24.7 (NES).

Stäpphängshök (*Circus macrourus/pygargus*). Vid Kvismaren 1 ad. ♀ 21.5-2.6 och 1 juv. ♀ vid två tillfällen under samma tid (SB).

Stäpphök (*Circus macrourus*). 1 ad. ♂ Brändåsen, n. Östansjö, 13.9 (LR). Observationen, som har godkänts av SÖF:s raritetskommitté, torde vara den första säkra av arten i Närke sedan 1954.

Ångshök (*Circus pygargus*). 1-2 ♂ uppträdde sporadiskt i Kvismarområdet under maj och juli (SB, AP m.fl.), 1 ad. ♂ Ervalla 8.5 (IS, LAP) och Vibysjön 17.6 (TF). Häckningsförsök gjordes i landskapet av ett par under vartdera av de två närmaste föregående åren.

Tornfalk (*Falco tinnunculus*). Arten tycks numera vara nästan helt försvunnen som häckfågel i Närke. Endast en säker häckning - i södra delen av landskapet - har inrapporterats (AFK).

Aftonfalk (*Falco vespertinus*). 1 ad. ♂ Segersjö 15.6 (AH), vid Fågelsjön, Kvismaren, 1 ♀ 19-22.6 (BL) och 2-5.7 (SB). Sedan 1964 rapporterad 14 år av 17 med 1-8 ex., mest i juni.

Stenfalk (*Falco columbarius*). 1 par häckade i Västermärke (LA), där arten häckat årligen sedan 1976.

Pilgrimsfalk (*Falco peregrinus*). 1 ex. Tysslingen 4.4 (PG), vid Kvismaren 1

- ad. Lövholmen 13-14.9 (CJ, SU) och 1 juv. Fågelsjön 27.9 (GP).
- Vaktel (*Coturnix coturnix*). 1 ex. Klockhammar 17.6 (AB, AU) och Egbyåsen, Segersjö, 11-12.8 (KH).
- Mindre sumphöna (*Porzana parva*). 1 ♂ Öbymaden, Kvismaren, 13.5 (JST, KJ) och 1 ex. Velandasjön 15.5 (LB). Ej årsvis i Närke.
- Kornknarr (*Crex crex*). 1 ex. n. Tysslingen 8-14.6 (HZ m.fl.), Klockhammar 11.6 (AU) och Via, Fjugesta 21-23.6 (RO). Kraftig minskning jmf med toppåret 1979, då 12 ex. inrapporterades.
- Trana (*Grus grus*). Riksinventeringsart 1980. 33 häckande par noterades i landskapet.
- Strandskata (*Haematopus ostralegus*). Häckande par på ön Kalv, n. Vättern och vid reningsverket, Askersund (NES). I Närke delen av Vättern har häckning ägt rum även åren 1965, 1967-68, 1974 och 1976-77.
- Stytljöpåre (*Himantopus himantopus*). 1 ♀ Fågelsjön, Kvismaren 24.5 (BL, PG, SU). Ny art för Närke. Observationen har godkänts av SÖF:s raritetskommitté.
- Kustpipåre (*Pluvialis squatarola*). 1 ex. Fågelsjön, Kvismaren 22.5 (SB). Iakttagelser under värsträcket är ovanliga i Närke.
- Småsnäppa (*Calidris minuta*). 2 ex. Löten, Kvismaren 31.5-1.6 (AL, KJ). Även småsnäppan är sällsynt under värsträcket.
- Spovsnäppa (*Calidris ferruginea*). 1 ex. Löten, Kvismaren 20-24.5 (KJ). Endast fyra värobservationer har tidigare rapporterats.
- Dvärgbeckasin (*Lymnocyrtus minimus*). 1 spelande ex. Fornskinnsmossen, Kvismaren 3.5 (KL) utgjorde enda värfyndet.
- Dubbelbeckasin (*Gallinago media*). 1 spelande ex. Löten, Kvismaren 17-18-5 (AP), 1 ex. Labbåsen, Mullhyttan i början av juni (RO).
- Myrspov (*Limosa lapponica*). 35 ex. sträckte NV över Hidingsta 29.4 (AP), vid Aslaholmen, Kvismaren 1 ex. 30.4 och 22 ex. mot N 1.5 (SB). Dylrika flockar av myrspov är sällsynta i inlandet under våren.
- Småspov (*Numenius phaeopus*). 11 ex. mot N vid Tysslingen 17.5 (SB) och 11 ex. mot Ö över Aslaholmen, Kvismaren 20.5 (kv. fstn). Småspovflockar av denna storlek är ovanliga i Närke.
- Tereksnäppa (*Xenus cinereus*). Vid Kvismaren 1 ex. Aslaholmen 17.5 och Löten

- 18.5 (KJ, SU). Andra fyndet i Närke. Observationen har godkänts av SÖF:s raritetskommitté.
- Roskarl (*Arenaria interpres*). 1 ex. Aslaholmen, Kvismaren 16.5 (KJ). Arten har under senare år iakttagits under värsträcket med 1-5 ex.
- Småsnäppa (*Phalaropus lobatus*). Vid Kvismaren 1 ex. Löten 25-26.5 (KJ), ovanligt många observationer under sydsträcket: 2 ex. Löten 30.6-1.7 (SB), 1 ex. Kvismare kanal 11.8 (ST), 4 ex. Ö. Fågelsjön 11.8 (TB), 1 ex. Öbymaden 15.8 (ST) och 18.8 (SB) samt 1 ex. Fågelsjön 30.8 (JOH), 1 ex. Bäckatorp, Mullhyttan, 4-6.10 (RO).
- Dvärgmåsar (*Larus minutus*). 3-4 ex. Ö. Fågelsjön, Kvismaren 13-14.5 (KJ m.fl.), 2 ad. + 2 pull ö. Valen, Storhjälmaren, 9.8 (NES m.fl.).
- Skräntärna (*Sterna caspia*). 60 ex. Valen, Storhjälmaren 9.8 (NES m.fl.). Ovanligt stora flockar har rapporterats vid tre tidigare tillfällen: 32 ex. Åssön, början av juli 1964, 45 ex. Skjulen, Storhjälmaren 3.8 1975 och 68 ex. Segersjö 14.8 1978.
- Svartärna (*Chlidonias niger*). I Fågelsjön, Kvismaren, 1 ex. 13.5, 2.6 och 22.6 samt 2 ex. 20.5 och 17.6 (kv. fstn), i Rynningeviken, Oset, 2 ex. 3.6 (OA) och 1 ex. 16.6 (PG, SU).
- Turturduva (*Streptopelia turtur*). 1 ex. Skävi, S. Vibysjön 24.6 (TF), 1 juv. Norrbyås 27.9 (GP).
- Fjälluggla (*Nyctea scandiaca*). 1 ex. observerades av jägare vid Ön och Torsholmen, Kvismaren, vid tre tillfällen under december 1979 och januari 1980 (kv.fstn).
- Hökuggla (*Surnia ulula*). 1 ex. Bergsjön, s. Närke 24.2 (UA).
- Härfågel (*Upupa epops*). 1 ex. V. Högsjön, n.ö. Närke 1-2.10. (GE).
- Gråspett (*Picus canus*). 1 ex. L. Brandsjöhult, Oishammar 23.10 (NES), 1 ex. stationärt L. Koviken, n. Vättern jultiden 1979 - början av mars 1980 (BAN)
- Vitryggig hackspett (*Dendrocopos leucotus*). I Garphyttans nationalpark 1 ♂ 22.2 (HO) och 5.4 (PG).
- Skärpiplärka (*Anthus spinoletta*). Vid Oset 1 ex. 11-12.9 (SB, PK) och 22.9 (SU).
- Näktergal (*Luscinia luscinia*). Arten fortsätter sin expansion. Vid Oset och Kvismaren noterades rekordsiffrorna 6 respektive 19 sjungande ex. Från Se-

gersjöområdet vid Storhjälmaren rapporterades 12 ex. Dessutom 1 ex. på Eng-elbrektholmen. I norra delen av landskapet hördes 8 sjungande.

Svart rödstjärt (*Phoenicurus ochruros*). 1 ex. Bultfabriken, Svartå 16.5 (LA), 1 ♂ Järnvägs-gatan-Slotts-gatan, Örebro 16.6 (SB), 1 par häckade i Kvarntorps industriområde; 2 ad. + 2 juv. sågs 8.8 (OP), vid Olaus Petri-kyrkan, Örebro 1 ♂ 25.8-10.9 och 1 ♀ 25.8 (RN). Arten är så gott som årsviss i centrala Örebro, där även häckning konstaterades 1979.

Ringtrast (*Turdus torquatus*). 1 ex. Almbj, Örebro 18-20.4 (HO m.fl.). Ses årligen i Närke under vårsträcket, dock med mycket stora variationer i antal från år till år.

Flodsångare (*Locustella fluviatilis*). 1 ex. Oset 30.5 (SB), 1 ex. Tysslingen 11-13.6 (SB), 2 ex. Segersjö 15.6 (AH), 1 ex ringmärktes vid Vallén, Kvismaren 30.7 (BJ), 1 ex. Kvistbro 3.8 (LB).

Vassångare (*Locustella luscinioides*). 1 ex. Rynninge-Vena, NO Örebro 5.6 (LS). Andra fyndet i Närke. Observationen har godkänts av SÖF:s raritetskommitté.

Kärrensångare (*Acrocephalus palustris*). Efter den markanta ökningen mot slutet av 1970-talet synes nu antalet rapporterade fåglar ha stabiliserats. 1980 noterades sjungande kärrensångare enligt följande: Kvismaren 5 ex., Vena-Munkatorp, NO Örebro 5 ex., Västernärke 6 ex. Dessutom 1-4 ex. på sju lokaler.

Trastsångare (*Acrocephalus arundinaceus*). Vid Kvismaren 6 sjungande i Fågel-sjön. Under juli och augusti ringmärktes 14 ex. (Kv. fstn). 1 ex. Oset 22.5 (LH), Framnäs, ö. Hjälmarsberg slutet maj-juni (ÖB m.fl.), Skagern slutet maj-juni (LA) och Segersjö 15.6 (AH).

Höksångare (*Sylvia nisoria*). Vid Vallén, Kvismaren, ringmärktes 1 ad. med ruffläckor 8.7 (SB), kontrollerades 26.7 (BJ). Detta är det tredje fyndet av ad. höksångare i Närke. Vid Vallén ringmärktes även 1 juv. 18.8 (BJ) och 1.9 (KJ).

Mindre flugsnappare (*Ficedula parva*). 1 utfärgad ♂ Akerby, Tysslingen 31.5-2.6 (AU, CJ), 1 ♂ Herrfallisäng, ö. Hallisberg 27.6 (MW), 1 ad. ♂ ringmärktes Xs-sön, Hjälmaren 13.7 (BJ, SB). Arten har sedan 1959 rapporterats de flesta år med 1-4 ex.

Sommargylling (*Oriolus oriolus*). Vid Kvismaren 1 sjungande Öby kulle 26.5 (MW) och Sörön från 7.6 (HO m.fl.). Ses årligen i Närke i från år till år starkt varierande antal.

Trastsångare (*Acrocephalus arundinaceus*). Foto: Keith Jälefors/Pro Natura

SmaInäbbad nötkräka (*Nucifraga caryocatactes macrorhynchos*). 1 ex. Hidingsta från 5.11. Fågeln fångades för rasbestämning (AP). Första säkra fyndet i landskapet av rasen sedan 1971.

Råka (*Corvus frugilegus*). Uppträdde vid Oset i rekordstora flockar under vårsträcket. Maximalt noterades 71 ex. 21.3 och 69 ex. 22.3 (6J m.fl.). Stora flockar av råka med upp till 45 ex. har tidigare setts under höstarna 1977-79.

AB=Anders Bäckström, AFK=Askersunds fågelklubb, AH=Anders Haglund, AL=Arne Lööv, AN=Anders Nilsson, AU=Arne Ulander, BA=Bo Altstedt, BAN=Bertil Andersson, BB=Bert Brodén, BJ=Birgitta Johansson, BL=Bo Larsson, CJ=Conny Johansson, GE=Gustaf Eriksson, GK=Göran Karlsson, GN=Gunnar Nilsson, GP=Göran Pettersson, HO=Hans Odelholm, HZ=Hans Zetterström, IA=Ingvar Andersson, IS=Inger Sunborn, J0H=Jan-Olof Hermansson, JS=Joakim Schön, JS1=Jan Sondell, KGN=Karl Gustaf Nilsson, KH=Karl Hedkvist, KJ=Kristina Jönsson, KL=Kent Larsson, Kv. fstrn=Kvismare fågelstation, LA=Lennart Ahlén, LAN=Leif Andersson, LB=Leif Bertilsson, L=Lennart Halfvarsson, LJ=Lage Johnsson, LJM=Lars Johansson, LR=Lars Rigbäck, LS=Leif Sandgren, LAP=Lars-Ake Persson, MM=Mats Wallin, NES=Nils-Erik Ström, NL=Nils Loberg, OA=Olof Andersson, OP=Ove Pettersson, P8=Peter Bernöval, PG=Peter Gustavsson, PK=Peter Kuiper, RN=Ragnar Nilsson, R0=Rune Olsson, SB=Staffan Bensch, SOP=Sten-Ove Pettersson, SS=Sven Sundqvist, ST=Stefan Thorsell, SU=Sören Uppsäll, TB=Tor Bengtsson, TF=Tommy Forslund, UA=Ulf Allvin, UE=Ulf Eriksson, UM=Ulf Mörnerud, AP=Ake Pettersson.

UPPROF TILL FÅGELRAPPORT FRÅN NÄRKE 1981

DAGS FÖR RAPPORTERING AV FÅGELOBSERVATIONER 1981 !

Ifjol var det premiär med ett nytt rapporteringssystem. Alla rapporter skedde på ett liggande A 5 papper och urvalet skedde efter en rapporteringsmall. Det blev succé direkt. Vi fick in sammanlagt 366 ark.

I år sker rapporteringen på samma sätt. Ett antal blanketter skickas till alla medlemmar med detta nummer av tidskriften. Men tag gärna vanligt papper om de inte räcker till. Skriv ditt namn och adress uppe till vänster, art och år uppe till höger. Endast en art per ark! På det sättet blir det mycket enklare att gå tillbaka i årgångarna för den som vill göra uppföljningar av en viss art.

Vilka arter som skall rapporteras finns angivet i rapporteringsmallen. Den är publicerad i Fåglar i Närke nr 2 1980, sid 35 - 37.

Skogsgruppen inom NOF som beskrivs på annan plats i detta nummer vill i år att vi rapporterar för dem särskilt intressanta arter. Dessa arter är:

1. Tjäder och orre, samtliga spelplatser anges. Uppgifterna behandlas konfidentiellt. De som vill hålla sina spel hemliga kan ange att de känner till spelplatser och endast ange socken.
2. Alla hackspettarter utom större hackspett.

Som vanligt gäller att ni dessutom skall rapportera invasioner, populationsförändringar, säregna beteenden eller andra intressanta fenomen. Observationer av rariteter och vissa sällsynta arter skall granskas av SOF:s raritetskommitté. Särskild blankett fås från Irk.

Rapporten bör insändas senast 10 januari 1982 till rapportmotagaren

Ragnar Nilsson
Berggatan 18, 2 tr
703 64 ÖREBRO

Lokala rapportkommittén för Närke